ГОСТ 204—50 Kaina 20 kap. Artikulas 611—12
Sąsiuvinis 12 lapų. Valst. V. Kapsuko-Mickevičiaus vardo spaustuvė. Kaune 1951 m. II ketv.

Guškinas strazdelis

Veiksmažodžiu Kirčiavimas

Esamojo laiko, Būt. Būt. d. i bei simojo

Veiksmažodžiai skirstomi į dviskiemenius ir daugiaskiemenius.

Dviskiemeniai veiksmažodžiai esamojo laiko 3 asmeny turi du skiemenis, o daugiaskiemeniai esamojo laiko 3 asmeny turi tris ar daugiau skiemenų.

Rašýti, rãšo, rãšė.

rašaũ - rãšome, rašiaũ - rãšeme.
rašaĩ - rãšote, rašeĩ - rãšėte.
rãšo - rãšo, rãšė - rãšė.

Im̃ti, ìma, ẽmė.

imù - ìmame, ėmiaũ - ẽmėme.
imì - ìmate, ėmeĩ - ẽmėte.
ìma - ìma, ẽmė - ẽmė

Ásti, ándžia, ándė.

ándžiu - ándžiame, ándžiau - ándėme.
ándi - ándžiate, ándei - ándėte.
ándžia - ándžia, ándė - ándė.

Augti, auga, augo.

áugu - áugame, áugau - áugome.
áugi - áugate, áugai - áugote.
áuga - áuga, áugo - áugo.

Jeigu esamojo laiko trečiajam asmeny yra tvirtagalė ar trumpinė kirtis vienaskaitos esamojo laiko ir būtojo laiko I ir II asmeny nušoka į galūnę. Jeigu tvirtapradė priegaidė, tai kirtis abiejuose laikuose yra pastovus šaknyje.

Rašýti

rašýdavau - rašýdavome, rašýsiu - rašýsime
rašýdavai - rašýdavote, rašýsi - rašýsite.
rašýdavo - rašýdavo, rašỹs - rašỹs.

Im̃ti.

im̃davau - im̃davome, im̃siu - im̃sime.
im̃davai - im̃davote, im̃si - im̃site
im̃davo - im̃davo, im̃s - im̃s.

Būtasis dažninis ir būsimasis laikas turi bendraties kirtį.

Tariamoji nuosaka

rašýčiau - rašýtume, im̃čiau - im̃tume.
rašýtum - rašýtute, im̃tum - im̃tute.
rašýtų - rašýtų, im̃tų - im̃tų.

Liepiamoji nuosaka

rašýk, im̃k.
rašýkime, im̃kime.
rašýkite, im̃kite.

Leidžiamoji nuosaka

terãšai, teimiẽ, teskaĩtai, tetyliẽ.

Tariamoji ir liepiamoji nuosaka turi bendraties kirtį.

Geidžiamoji nuosaka padaryta iš pirmos ir antros asmenuotės turi kirtį galūnėje, o iš trečios asmenuotės turi kirtį šaknyje. Pav., terãšai, tevãlgai, teskaĩtai ir t. t.

Daugiaskiemenių veiksmažodžių kirčiavimas

Líndýti, líndìja, líndìjo. Šaknýti, šaknìja, šaknìjo.

líndýjù - líndìjame, šaknýjù - šaknìjame.
líndýjì - líndìjate, šaknýjì - šaknìjate.
líndìja - líndìja, šaknìja - šaknìja.

Plevénti, plevẽna, plevẽno. Vaidìnti vaidìna, vaidìno.

plevenù - plevẽname, vaidinù - vaidìname
plevenì - plevẽnate, vaidinì - vaidìnate
plevẽna - plevẽna, vaidìna - vaidìna

Daugiaskiemeniai veiksmažodžiai, kurie vienaskaitos III-jame asmeny turi kirčiuotas priesaga:

- ìja,
- ẽna,
- ìna

Kirtis vienaskaitos pirmajam ir antrajam asmeny nušoka į galūnę.

Vadúoti, vadúoja, vadãvo.

vadavaũ - vadãvome.
vadavaĩ - vadãvote.
vadãvo - vadãvo.

Važiúoti, važiúoja, važiãvo.

važiavaũ - važiãvome.
važiavaĩ - važiãvote.
važiãvo - važiavo.

Būtajam karti laike vienaskaitos I-II asmeny kirtis nušoka į galūnę ty veiksmažodžių, kurie būtojo

Kar. laiko III asmenų turi kirčiuotą priesagą -ãvo.

Daugiaskiemenių veiksmažodžių būtasis dažninis, būsimasis ir liepiamoji nuosaka turi bendratės kirtį.

Teigiamoji nuosaka turi esamojo laiko III-ojo asmens kirtį.
Pav., tẽvadúoja, tẽvažiuoja

Sangrąžinių ir priešdėlėtų veiksmažodžių kirčiavimas

Sangrąžiniai veiksmažodžiai išlaiko paprastojo veiksmažodžio kirtį pav., rẽša - rẽšasi, dirbti, dirbtis tik tai išskirtį sudaro I-ir II asmenuotės veiksmažodžiai, esamasis laikas, kuriame I ir II asmens trumpinė priegaidė - išvirsta tvirtapradė rẽši - rẽšiuosi, rẽši - rẽšiesi, kalbù - kalbúosi, kalbì - kalbiesi

Veiksmažodžiai dažniausia vartojami su priešdėliais. Charakteringiausi priešdėliai yra: at-, nu-, su-, per-, pra-, iš-, už-, ap-....

Dieną veiksmažodžiai, turėdami priešdėlį kirtį atitraukia ant priešdėlio, o kiti neatitraukia.

Niekuomet kirtį atitraukia priešdėlis per-, pav., pérrẽšė, pérdėjo, pérsakė.

Kiti priešdėliai kirtį į save atitraukia tik tai kai kurių pirmos ir antros asmenuotės veiksmažodžių esamajam ir būtajam kartiniam laike

Kiti laikai, bei nuosakos turi kirtį I ir II asmenuotės veiksmažodžių ne priešdėlyje, taip pat priešdėlis kirčio į sa-

ve neatitraukia pridėtas prie III asmenuotės veiksmažodžių.

Kirtį priešdėlis į save atitraukia I ir II asmenuotės trumpašaknių veiksmažodžių su balsiais (a, e, i, u) pav., kasti- nėkasa, - nùkasa, mėsti - nėmeta, - ìšmeta, - nùmeta, lìpti, - nėlipa, - ìšlipa, - nùlipa, sukti, - nùsuku, - nėsuku, - ìšsuku, - àtsuku

Kirtį priešdėlis į save atitraukia ir su ilgomis šaknimis veiksmažodžiuose būtent tuose, kur bendratyje esantieji mišrieji dvibalsiai il, im, in, ir esamajame laike išvirsta į el, em, en, er.

il - tilpti - telpa - nėtelpa,
im - krimsti - kremta - nėkremta,
in - riñkti - reñka - ìšrenka
ir - kirsti - kerta - nėkerta

Būtajam kartiniam laike priešdėlis kirtį atitraukia į save é kamiengalio veiks. su tvirtagali priegaide ir kurių galūnė é esamajam laike išvirsta į a
nešė - nėša, ìšnėša

Yra tokių veiksmažodžių, kurie turi bent kelius priešdėlius, kirtis yra tame priešdėlyje, kuris yra prie šaknies.
tebešikalba, nešišneka

Priešdėlis kirčio į save neatitraukia tų veiksmažodžių, kurie yra pastovaus kirčiavimo pav., núomoti.

Veiksmažodžių priesagų kirčiavimas

Priesagų pagalba daug veiksmažodžių pasidarome iš kitų kalbos dalių: iš būdvardžių, iš daiktavardžių ir iš veiksmažodžių.
Charakteringiausios priesagos yra: -áuti, Su šia priesaga veiksmažodžius pasida-